

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič Dm 2.—, do 100 vrst Dm 2.50, od 100 do 300 vrst Dm 3.—, večji inzerati petič vrsta Dm 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Dm 12.—, za inozemstvo Dm 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 201, Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ZGODNJE JESENSKE POPLAVE

Zaradi nalivov zadnjih dni so letos zgodaj nastale povodnji — Ljubljansko barje, cerkniška in ribniška dolina so pod vodo

Ljubljana, 22. septembra.

Tako obilnega deževja, kakor letos, ni bilo že leta in leta. Že spomladi in v začetku poletja je bilo več padavin, kakor poprečno vsa zadnja leta. Tolažili smo se s tem, da bo morda jesen lepša, toda tudi v tem smo se vsteli. Izredno zgodaj je nastopilo jesensko deževje. Spomladi smo se letos izognili večjih poplav, za jesen pa se sedaj obetajo poplave večjega obsega, če se nas vremenski bogovi ne bodo še v zadnjem hipu usmili. Z malimi presledki dežuje sedaj že ves teden in posledice se že javljajo. V cerkniški, loški in ribniški dolini, pa tudi na ljubljanskem barju so že nastale poplave, ki zbujajo strah pred še hujšim.

Barje pod vodo

Z Barja prihajajo danes obupna poročila. Komaj so si polja nekoliko opomogla od pomladanske povodnji, ki so zablile velik del Barja, je letos izredno zgodaj — saj smo še le septembra — nastalo novo deževje, ki je imelo za posledico naglo naraščanje vseh potočkov. Naivni, ki so se vrstili od večerj popoldne pa vso noč, so imeli za posledico, da je voda prestopila bregove in poplavlja soraj vse Barje. Pod vodo so Hauptmanca, Črna vas in tudi Illova, ki pri pomladanski poplavi ni bila prizadeta. Jezerski potok je tako narasel, kakor tega Barjani še ne pomnijo. Prav tako prihajajo poročila tudi iz gornjih krajev Barja, iz Tomišlja in okolice, ki je vsa pod vodo. Voda vdira v hiše in hleve. Ljudje v paničnem strahu zapuščajo svoja domovja in iščejo zavetja v višje ležečih krajih. Koder nevarnost še ni tako velika, se zatekajo na podstrešja. Živina stoji po nekod do trebuha v vodi. Vsi prehodi so pod vodo, promet po cestah pa je docela nemogoč. Davi so Barjani telefonično zaprosili mestno načelstvo, naj jim da na razpolago čolne. Prav tako so prosili, naj nemudoma odpro na Ljubljani vse zapornice, da bi se voda mogla hitreje odtekat. Jesenski pridelki, kakor krompir, repa, fižol itd., ki je mnogo trpel že od pomladanskih poplav in je zaostal, je najbrže docela uničen.

Velike poplave v ribniški dolini

Sodražica, 22. septembra.

Nočjo je divjalo nad Sodražico in vso Ribniško dolino silno neurje; utrgal se je oblak in lilo je kakor iz škafa. Ker so vode že zaradi zadnjega manjšega deževja narasle, je prišlo po nočnem nalivu okrog 4. zjutraj do katastrofe. Voda je pridrla v silnih množinah s hribovja. Bistrica je v par urah v vsej dolžini prestopila bregove in Sodražica z vso bližnjo okolico je bila naenkrat pod vodo. V spanju presenečeni prebivalci so v silnem strahu pred še večjo katastrofo pobegnili iz hiš, v katere je naglo udirala voda, ki stoji ponekod do 2 m visoko. Narasla Bistrica je odtrgala več mostov. Kanal, ki je speljal pod glavno cesto čez trg, se je na več krajih odprl in razoral vso cesto. Voda je odplavila ogromne množine lesa in drv. Poplava je nastopila tako nenadoma, da takšne ne pomnijo že 80 let. Najbolj so prizadeti posestniki, ki imajo svoje hiše ob potoku, zlasti Novak, Kovačič, Milavec, Čampa, Mihelič, Ivanc in drugi. Utonilo je tudi več prešičev, mnogo perutnine in nekaj goveje živine. Škoda je zelo velika in pomoč nujno potrebna.

Davi se je položaj nekoliko izboljšal, ker je začela voda padati, toda nevarnost še ni minila, ker še vedno ne prestano dežuje. V bližnji okolici je pod vodo Oberstarjeva žaga, vas Globo pa je docela pod vodo.

Ribnica pod vodo

Ribnica, 22. septembra.

Po noči kmalu po polnoči se je utrgal nad Ribnico oblak in že poprejše dni narasla Ribnica se je izpremenila v pravcati veletok. Voda je v teku ene ure odnesla šest mostičkov, tako da je v Ribnici in okolici ves promet ustavljen. Jutranji avtobus Pečnikarja, ki vozi na Bloke, je običajl v Ribnici, ker ni mogel ne naprej, ne nazaj. Voda pa ni poplavlja samo Ribnico, temveč tudi

goričevsko, otačevsko in dolensko polje, ki se je izpremenilo v eno samo jezero. Ljudje so v strahu reševali živino iz hlevov, v katere je naglo vdirala voda in iskali zavetja na višjih krajih. Voda odnaša ogromne množine lesa, opaziti pa je tudi mnogo živine, ki je utonila. Pri zidanem mostu čez Bistrico se je les zagvozil in obstojala je nevarnost, da udari voda nazaj, ker ni imela odtoka in da poruši most. Orožniški narednik Bole je prvi opazil nevarnost ter je naglo organiziral pomožni oddelek, ki je z življenjsko nevarnostjo odstranil jesovje in tako omogočil odtok vode, sicer bi prišlo do prave katastrofe.

Več mlinov je visoko v vodi in je vsak dohod k njim nemogoč. Doslej še ni znano, ali je poplava zahtevala tudi človeške žrtve. Škoda pa je zelo velika, ker so uničeni vsi poljski pridelki, pa tudi jesenska paša.

Strašna povodenj v Cerknici

Cerknica, 22. septembra.

V sredo popoldne je bil še lep dan in nihče ni niti slutil, da bi moglo nastati tako hudo deževje. Zvečer pa se je nebo naglo stemnilo in po noči se je vtila nevihta, kakršne še ne pomnijo. Nad St. Vidom se je utrgal oblak in ogromne množine vode so zdrvele po pobočjih v Cerknico, ki se je izpremenila v par urah v divji hudournik, ki je rušil in podiral vse, kar se mu je stavilo na pot. Okrog pol 5. zjutraj je začela voda v Cerknici v hiše in prebivalstvo je začelo v silnem strahu reševati svoje imetje. Voda je čimdalje bolj naraščala, zalivala hleve, shrambe in druge objekte, dočim so bile kleti v četrt uri vse polne vode. Kosova družina, po domače Farbarjeva, si je komaj rešila življenje. Voda je stala v hiši tako visoko, da so morali vsi stanovalci na peč, ki je izgledala kakor otok sredi jezera. Še le ko so prišli na pomoč sosedje s splavom, so jih rešili iz neprijetnega položaja.

Klerofašizem v Avstriji

Nova Dollfussova vlada predstavlja po komentarjih italijanskega tiska uvod v fašistični režim

Dunaj, 22. septembra. g. Z bliskovito naglico se je izvršila radikalna rekonstrukcija avstrijske vlade. Sicer so dogodki od nedelje naprej pokazali, da bo najbrže prišlo do preokreta, toda odločitev je prišla hitreje, nego se je pričakovalo. V vladnih krogih utemeljujejo to naglico s tem, da so notranje razmere ter tudi zunanji politični položaj zahtevali najodločnejšo koncentracijo vladne oblasti. Od vsega početka je bila jasna, da konflikt med Landbundom, odnosno nacionalno stanovsko fronto in Heimwehrom ni bila samo zadeva teh strank, temveč da morajo v ta konflikt poseči tudi nosilci državne odgovornosti, torej vlada. Zato se je tri dni po znanih govorih Winklerja in Starhemberga rekonstruirala vlada. Rekonstrukcija vlade pomeni še večji preokret od strankarstva k avtoritativnemu fašizmu, sličenemu državnemu vodstvu. To prihaja do izraza že s tem, da so oni ministri, ki so bili poslanci, odložili svoje mandate. Kljub temu pa bo zaradi strankarske pripadnosti nekaterih članov kabineta ostala gotova osebna zveza s strankami. Slika kabineta je najbolj podčrtana z dejstvom, da je dolgoletni minister za vojsko Vaugoin, ustvaritelj avstrijske državne brambre, ki je obenem predsednik vodstva krščanske socialne stranke, izstopil iz vlade. Obenem z njim je izstopil iz vlade vodja Landbunda in novoustavljene nacionalno stanovske fronte, dosedanjji podkancelar Winkler. Na njegovo mesto je stopil dosedanjji varnostni minister Fey, ki ima ozke zveze s Heimwehrom. To kaže na to, da računa Dollfuss na močno podporo Heimwehra. Najvažnejša politična novost, ki jo hoče novi kabinet v kratkem izvesti, je ustvaritev posvetovalnega organa, ki bo imel stanovski značaj. To dokazuje, da se vlada resno bavi v uvedbo fašističnega režima. Zvezni kancelar bo najbrže prihodnje dni odpotoval v Zenevo, kjer bo predvidoma ostal tri dni.

V Rimu aplavdirajo

Rim, 22. septembra. g. Italijanski tisk poudarja v svojih poročilih in komentarjih o notranje političnem razvoju v Avstriji, da je programatična direktiva zveznega

Odnoslo je tudi svinjak s štirimi svinjnjami.

Kakor drugod, je tudi v Cerknici narasla voda odplavila velike zaloge lesa, hlevov, slame in sena. Odnosla je tudi več čolnov, porušila mnogo plovov, odtrgala mnogo brvi in mostičev. Po vodi je plavalo tudi več prešičev in mnogo pahištva. Cerkničani so sicer vajeni vsakoletnih poplav, a take poplave, kakor je nastala sedaj, ne pomnijo že desetletja. Ljudje so obupani.

Danes je začela voda je upadati, ker pa še vedno dežuje, se boje, da bo prišlo do novega navala vode.

Tudi Sava in Sora naglo naraščata

Skofja Loka, 22. septembra.

Zaradi nalivov zadnjih dni je začela Sava večraj naglo naraščati. Prav tako se je tudi Sora spremenila v veletok in vsak hip se bo voda razlila po sorškem polju. Sava je zelo kalna iz česar se da sklepati, da je v gornjem toku hudo narasla in trga bregove. Ob izlivu Ljubljanice se je voda že razlila po travnikih, toda večje nevarnosti zaenkrat še ni.

Pred poplavo še potres

Ljubljana, 22. septembra.

V noči od srede na četrtek je zabeležila seizmološka postaja v Ljubljani manjši potres, ki je bil lokalnega značaja. Potresno gibanje je trajalo okrog 4 sekunde, smer potresa pa je bila od juga proti severu. Potres je bil registriran ob 4:32 zjutraj. V Ljubljani ga skoro niso opazili, pač pa javlja jo iz Cerkniške doline, da se je tam občutil potres zelo močno in sklepajo, da je imel v podzemskih votlinah na Krasu svoj center. Najbrže se je sula kaka podzemna jama.

Koliko dežja je že padlo

Od večerj do danes je padlo v Ljubljani 95.7 mm dežja, in sicer do 7. zvečer 40.6 mm, davi do 10. pa 55.1 mm, kar predstavlja rekordno množino.

Turčija in Bolgarija

Poset turškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Sofiji — Mušanov o pomenu tega poseta

Sofija, 22. septembra. AA. Predsednik bolgarske vlade Mušanov je snoči priredil večerjo v čast predsednika turške vlade Izmeta paše in zunanjega ministra Tevšik-Rudžibaja. Mušanov je med večerjo pozdravil turške goste in naglašal, da je ta obisk v Sofiji dokaz turško-bolgarskega prijateljstva. Oba naroda v smislu načel Društva narodov in četvernega pakta ter z medsebojnim zaupanjem delujeta za mir in napredek v Evropi, zlasti pa za mir in napredek na Balkanu. To bo emisel raz-

govorov v Sofiji med bolgarskimi in turškimi ministri.

Predsednik turške vlade Izmet-paša se je zahvalil za sprejem v Sofiji, nato pa poudaril, da pomeni prijateljstvo z Bolgarsko temeljno smer turške zunanje politike. Turška politika je za mir in slovo. Pakti, ki je bil sklenjen med Turčijo in Grčijo, je namenjen konsolidaciji miru. Podobne pakte bo Turčija sklenila tudi z drugimi državami.

Naša delegacija za Društvo narodov

Beograd, 22. septembra. Za 14. zasedanje Društva narodov je določena naslednja delegacija, ki bo zastopala našo državo: Predsednik delegacije in prvi delegat zunanji minister dr. Boško Jevtić; delegata članorja dr. Marko Kostrenčić in dr. Miroslav Ploj; namestnika delegatov dr. Konstantin Fotić, stalni delegat pri Društvu narodov, in dr. Milan Todorović, univerzitetni profesor v Beogradu; ekspert dr. Ivan Perme, svetnik zunanjega ministrstva; generalni tajnik pa Milan Stefanović, prvi tajnik naše stalne delegacije v Zenevi.

Jeseniški vlomilec aretiran

Ljubljana, 22. septembra.

Pred dnevi smo poročali o državnih vlomih, ki so bili izvršeni v Mariborju in Wilmanovo klet, v Čufarjev kopališčni basen, v Wilmanovo mlekarino in Klobusovo trgovino z železino na Jesenicah. V Klobusovi trgovini je v noči od petka na soboto nekdo navrtal veliko 460 kg težko blagajno ter pobral iz nje okrog 10.000 Din. Pri vrtanju si je vlomilec pomagal z električnim tokom, blagajno je pa navrtal s takozvano svinjsko nogo. Leste noči je bilo vlomljeno tudi v glavno zalogo tobaka v hiši g. Tesaša, kjer je vlomilec odnesel za približno 1900 Din raznega blaga.

Včeraj jutraj je pa ljubljanski policija v nekem tukajšnjem hotelu aretirala jeseniškega vlomilca v osebi Ruperta Planinca, doma iz Vičana pri Krškem. Pri njem so našli 4000 Din gotovine in prisil je ta, da je vlomil v Klobusovo trgovino. Zidaj policija poizveduje, če morda Planinca tudi ostalih vlovov na vesti. Kročiti so ga sodišča.

Brzovlak podrl konja in voz

Medvode, 22. septembra.

Na ozki poti, ki vodi iz Preske v Medvode ter križa železniško progo, se je davi pripetila težka prometna nesreča. Beografski brzovlak številka 3, ki je vozil v Jesenic proti Ljubljani, se je zalezel v konja in voz, s katerim je hotel neki posestnik čez omenjeno križišče.

Davi se je odpravil s doma 34letni mesarski mojster Maks Kogovšek iz Preske. Naložil je na voz nekaj mesa in se s mlajšim bratom Cirilom odpeljal proti Ljubljani. Lilo je kakor iz škafa in brata sta se stekala pod enim dežnikom. Ker je pa dež ropotal po dežniku in jima je tudi dežnik zastiral pogled, je bilo to najbrž varok, da nista videla, niti slišala prihajajočega brzovlaka. Lokomotiva je v polnem diru treščila v konja in voz. Posledice so bile strašne. Konja je ubilo, voz je skoraj popolnoma zdrobil, Kogovšek in njegov brat sta pa zaradi silega sunka odletela v velikem loku z voza ter obeležala ob progi.

Strojevodja je takoj opazil nesrečo in ustavil lokomotivo. Ker pa ob progi ni opazil drugega, nego ubitega konja in voz, je mislil, da je bil konj brez gospodarja in je zato vozil naprej. Iz vlaka je stopil orožnik, ki vedno spremlja vlak, ter ostal na progi. Precej daleč od proge je našel ponesrečenega mesarja Kogovška, ki je bil ves razbit, dočim je njegov brat Ciril lažje poškodovan. Orožnik je takoj poslal pomoč. Neki osebni avto je kmalu prejel težko ranjenega Kogovška v ljubljansko bolnico. Možno ima vso razbitno glavo ter poleg vidnih zunanjih tudi hude notranje poškodbe. Vse dopoldne je bil nezavesten in je njegovo stanje zelo resno. Kogovšek je oženjen ter oče dveh nepreskrbljenih otrok.

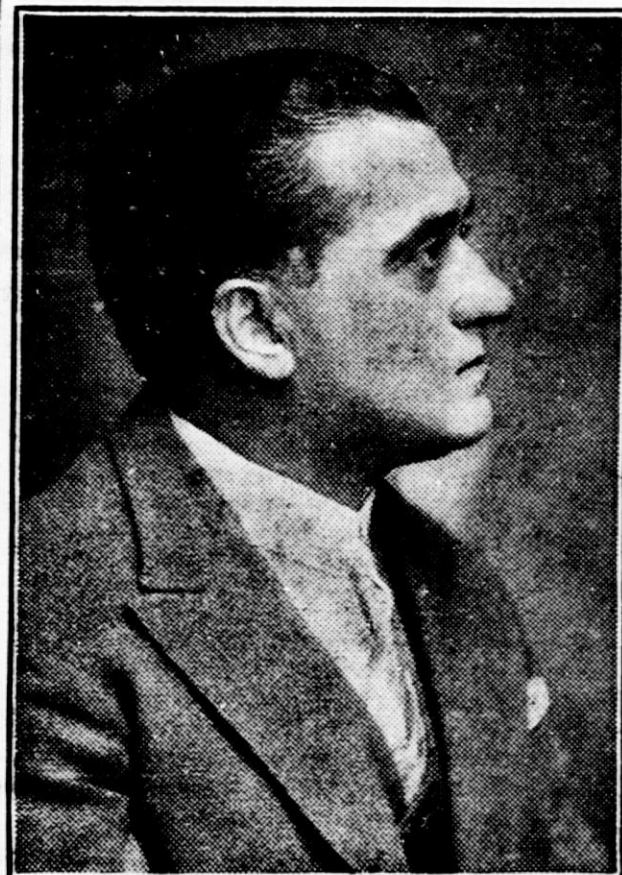
Brat Ciril je odšel v domačo oskrbo. — O nesreči je bila obveščena tudi železniška direkcija v Ljubljani, ki je v Presko poslala svojega zdravnika iz Vižmarji ter odredila preiskavo, da se ugotovi pravi vzrok.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2308.18—2319.54, Berlin 1363.47—1374.27, Bruselj 798.02 do 801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 175.97—197.57, Newyork 3630.60—3658.76, Pariz 223.93—225.05, Praga 169.67—170.53, Trst 300.13—302.53 (premlja 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.

INOZEŠKE BORZE.

Curih, 22. sept. Pariz. 20.05, London 15.91, Newyork 330.—, Bruselj 72.—, Milan 27.12, Madrid 43.10, Amsterdam 208.25, Berlin 123.20, Dunaj 576, Praga 15.31, Varšava 57.70, Bukarešta 8.08.

Pokojni dr. M. Dobrila (glej članek na 2. strani)

Letalec Post smrtno ponesrečil

Pariz, 22. septembra. Znan francoski letalec Post, ki se je proslavil s svojim preokceanskim poletom, se je davi na letališču Monroe ponesrečil. Takoj po startu je letalo treščilo na tla in se razbilo. Post je bil pri tem precej nevarno ranjen.

Železniška nesreča v Bolgariji

Sofija, 22. septembra. AA. Snoči ob 23. je 5 km od Kostenec-Banje eksplodiral kotel lokomotive tovornega vlaka. Lokomotivo je vrglo 20 m daleč, vagoni so pa skočili s tira. Strojevodja je na mestu ubilo, kurjača je pa varno raniho.

Potresna katastrofa na Japonskem

Tokio, 22. septembra. Na vzhodni obali Japonske je bil v pretekli noči zabeležen katastrofalen potres. Podrobnosti niso znane, ker je potres prekinil vse zveze, vse se je toliko, da je že po dosedanjih ugotovitvah nad 100 mrtili. Več mest je v razvalinah.

Grški ministrski predsednik v Beogradu

Beograd, 22. septembra. AA. Snoči se je peljal skozi Beograd v Zenevo predsednik grške vlade Tsaldaris s svojo gospo, šefom kabineta Pipinelisom in osebnim tajnikom Hristodulom. Na postaji so ga sprejeli poslanik Grčije Leon Melas z gospo in obojem grškega poslanstva, zastopniki grške kolonije in člani društva »Riga od fere. G. Tsaldaris je dal dopisnikom beograjskih listov izjavo, v kateri je naglasil, da grško-turški pakt ni protikomur napreren in da predstavlja samo konsolidacijo miru na Balkanu. Nato je poudaril prijateljske zveze, ki obetajo med Grčijo in Jugoslavijo. Glede grško-bolgarskega razmerja je izjavil, da je še zmerom odvisno od likvidacije spornih finan-

Šolnina je težko breme

Gledališki igralec plačal za otroka 500 Din šolnine, večkratni milijonar pa 750 Din

Ljubljana, 22. septembra. Beogradska »Politika« priobčuje izpodbijanje prof. Vojislava Ivanovića daljši članek o šolnini, ki pravi v njem med drugim:

»Da se zmanjša »nadprodukcija« intelektualcev, smo dobili šolnino. Če bi mogli trditi, da šolnina ni uvedena zaradi zmanjšanja »nadprodukcije« intelektualcev, bi bilo njeno edino opravilo še v tem, da smo dobili z njo nov vir državnih dohodkov, torej čisto finančni in fiskalni razlog. Treba je naglasiti, da je šolnina eden velikih in važnih problemov za naše razmere in posvetiti ji bi bilo treba malo več pozornosti, da bi spoznali, kako stvar v resnici stoji. Če je šolnina prišla kot sredstvo za zmanjšanje »nadprodukcije« intelektualcev, lahko mirno rečemo, da je to sredstvo zgrešilo svoj cilj. To se najbolje vidi v tem, da se je vpisalo lani, ko je bila šolnina uvedena, v naše šole več dijakov nego prej ali procentualno več glede na število učencev, ki so lani dovršili četrti razred osnovne šole.

Nastane vprašanje, odkod ta pojav? Naša gimnazija, zlasti nižja, pomena za naše razmere tip šole, ki ji najbolj odgovarja. Nižja gimnazija, zlasti prva dva razreda, je pri nas v pravem pomenu besede ljudska šola, nadaljevanje osnovne in neobhodno izobrazbe, brez katere noben fant ne more nikamor, niti v trgovino, niti v obrt, niti v privatno ali javno službo in brez katere si v naših razmerah tudi pri največji marljivosti ne more ustvariti eksistence. Za naše razmere je torej nižja gimnazija neobhodno potrebna, ne pa luksusa, in zato bi jo bilo treba opustiti vsake šolnine.

Če je pa prišlo do uvedbe šolnine kot novega vira državnih dohodkov, ne smemo pozabiti, da je s tem kršen osnovni princip demokracije, da morata biti izobrazba in prosveta splošna in dostopna najširšim slojem. Pa tudi če se ne oziramo na principe demokracije, moramo spoštovati značaj izobrazbe in prosvete, ki se danes ne priznava samo v demokratskih, temveč tudi v antidemokratskih državah, kar nam najbolje dokazujejo prizadevanja Mussolinijevega

za režima v Italiji, Hitlerjevega v Nemčiji in sovjetskega v Rusiji.

Omeniti je treba, da so s plačevanjem šolnine najbolj obremenjeni državni uradniki, ne samo zato, ker so slabo plačani, marveč tudi zato, ker svoje obveznosti napram državi najvestneje izpolnjujejo. Vzemimo uradnika V. skupine 1. kategorije, ki ima recimo dva otroka in mora plačati na račun šolnine za enega otroka 25 Din za davčno potrdilo, 50 Din za takse znamke na prijavi, 20 Din za zdravstveni fond učenca in 200 Din šolnine, kar znaša 295 Din. Za drugega otroka mora plačati še 170 Din ali skupaj 465 Din. Njegovi dohodki znašajo 3050 Din. To pa velja, če sta otroka v nižji gimnaziji. Če bi ju imel v V. razredu gimnazije, bi moral plačati na mestu 465 Din za vpis 560 Din, za otroka v VII. in VIII. razredu pa 615 Din. Za druge šolske potrebe moramo računati 300 do 500 Din in tako vidimo, da mora izdati državni uradnik na pragu zime samo za šolanje enega otroka tretjino mesečnih dohodkov.

Za uradnika 4. skupine 1. stopnje, ki ima 3950 Din mesečnih dohodkov, niso izglede nič boljši. Pri njem znaša šolnina samo za enega otroka 395 Din, za dva 615 v nižjih razredih, v V. in VI. razredu 690, v najvišjem pa 765 Din. 4. skupina 1. stopnje je pa takorekoč zaključna skupina v uradniški karijeri, ki jo doseže človek šele po 20 letih aktivne državne službe.

Lahko bi rekli, da so tudi drugi državljani enako obremenjeni, ker se ravna šolnina po davkih. Teoretično je tako, v resnici pa čisto drugače. Dohodki državnega uradnika so pod kontrolo države, dohodki svobodnih poklicev in rentnikov pa ne. Samo tako lahko razumemo, da plača igralec beogradskega Narodnega gledališča 500 Din šolnine za svojega otroka, znani večkratni milijonar pa za plačal samo 750 Din, čeprav ves Beograd ve, da so njegovi dohodki najmanj 100krat večji od igralčevih. Vidimo torej, da je treba tudi šolnini posvetiti javno pozornost.

Strindbergova „Sonata strahov“

Po inscenaciji, režiji in celokupni igri je bila uprizoritev prekrasna.

Ljubljana, 22. septembra. Po Ibsenovi smrti je postal Strindberg najpomembnejši zastopnik švedske literature. Že pred vojno priznavan po vsem kulturnem svetu kot močan izvirni genij ogromne vsestranosti, kot dramatik, romanopisec in znanstvenik, pa je postal med vojno ljubljenejši zlasti nemške revolucionarne mladine. Volja, da se prelomi s tradicijo, je nahajala v Strindbergu upravnih demonstiranih izrazov opozicije proti vsemu staremu in negacije vseh dotlej priznanih resnic. Rušiti in uničevati veljavne »ideale« življenja, »dogmanja« naravoslovja in zgodovine, smešiti feminizem in vedno iznovega predstavljati žensko kot izvor vsega zla in vse nesreče, je bil življenjski poklic tega čudovitega moža.

Razumeti ga je moglo le, če poznamo njegovo življenje. Sin bednega plemiča in proletarke, je bil priča strašnega zakona svojih roditeljev. Pobegnil je iz rodnega pekla, študiral na univerzi, a pustil študije in postal ljudskošolski učitelj. A tudi ta poklic je ostavil in bil zapored medicinar, igralec, novinar, urednik, telegrafist, knjižničar, pisatelj in gledališki ravnatelj, pa še to in ono. V nobenem poklicu zadovoljen, je razočaran in razkačen na ves svet živel po švedskem, franciji, švici, Italiji in Nemčiji.

Vztrajati v miru ni mogel nikjer, a obenem je ustvarjal nove knjige brez odhoda. Iskal si je ženo, se zaljubljal, razočaran razdiral razmerja, se trikrat oženil in zmerom ločil. Vedno fanatičen in strasten v ljubezni in navdušenju, je postal zmerom iznova še bolj fanatičen in strasten v mržnji in zaničevanju. Iz naravoslovca je nenkrat postal okultist prav do praznovrststva, iz socialista se je izpremenil v priznavalca Nietzschevih načel, iz brezbožnika v pobožnega katoličana.

Očitno, ta genij ni bil zdrav. Kakor blaznik si je domišljal, da ga preganjajo in mu stružejo po življenju; begal je od kraja do kraja, iz hotela v hotel in iz šuma v sosednji sobi je sklepal, da ga hoče neznan sovražnik po žilah z električno strujo ubiti. Umrl je maja 1912 šele 63 let star, deloma pretirano proslavljan, deloma pretirano odklanjan in obojen.

Tudi v svojih delih se je neprestano izpreminjal. Romantik, naturalist, ekspresionist, simbolik, staničan, pletist, historični dramatik in pisatelj pravih življenjskih iger, a v »Igre sanje« in »Sonati strahov« fantastično, simbolno pravljico. Večji kot umetnik je kot iskalec resnice, ki je pa kot mračen pesimist in zanikovalec ni mogel najti. Vedno je silno zanimiv, globok duh, silen v domišljiji, a strahoten v svojem sovraštvu. Do skrajnosti subjektiven, se ni mogel povzpeti do pravične objektivnosti.

Johannes Scherrowa do zadnjih let sezajoval, najbolj kritična »Zgodovina svetovne literature« zaključuje svojo sodbo v Strindbergu: »Manjkala mu je ena velika lastnost vsakega umetnika: humor. Niti kapljice humorja ni imel, niti toliko, kolikor Ibsen. Ta nedostatek humoristi seza čisto do neprostopljive komike, a vsak smeh zamre sprčo strašne resnosti njegove borbe in ogromnosti njegovih problemov. Ironizirati ga ni več mogoče, nego le odkloniti.«

Po igrah, ki jih že poznamo (Oče, Smrt, ni ples, Kronski nevesta i. dr.) ni Strindbergova »Sonata strahov«, simbolno pravična fantastična igra v treh dejanjih, prinesla nič novega. Ves svet je java zločinov, greha, gnusa, gnlobe itd. Nava je na našem odru Strindbergova vera, da je spas le v Kristusu, v katoliški cerkvi, pa menda eventualno tudi v Budhovi naukih. Igra je vsesok nadčutna in nadčutna; te osebe niso ljudje, nego lastnosti, misli, dejanja, čustva. V vseh osebah govori le Strindberg sam, ki je svojo dušo razdelil med vse te figure. Zakaj, čemu, kako? Takih vprašanj gledalec ne sme stavljati. Mrtvici govore in hodijo okoli med živimi, blaznica s papagajski govorico oboje na smrt, zdravo dekle hipnoma, kor ji je izpil vso kri neviden vampir, idealen študent, rojen na nedeljo, vidi si slasi strahove ter zaključiti kakor

grozne sanje mučno igro z lepo, brumno pridigo.

G. režiser Debevec nam je pripravil glede inscenacije, režije in celokupne igre prekrasno predstavo. Z gobdo za sceno (harmonij) in lučmi je pričaral močna občutja, ki so ponovno dokazala njegovo veliko večščino in fin okus. Tudi kot igralec študenta je bil prav posrečen, tem bolj, ker je vloga predvsem retorika.

Starec g. Skrbineš, centralna figura vse igre, je nova velika kreacija silnega duha. Njegova maska, igra in govorica so dajali grozotni poasnosti močan izraz. Eteričnost utopljenke, ki se vrača na svet, je našla v gđ. Slavčevi poetično poosebljenje. »Mumija« ge. Marje Vere, ki je »čisto zdrava, samo nora«, je v 2. dej. vezala napetost do skrajnosti; vendar odhod Starca, ki se gre na njen ukaz obsedit, ni izrazil pravega vtiska. Sluga g. Pluta je dokazal, da ima ta igralec, če je prilika, močnega sredstva za karakteristiko. Vsi ostali (Medvedova, Boltarjeva, Rakarjeva, Jerman, Kralj, Sancin, Potočkar) so v epizodah podajali z maskami in igro svoje najboljše.

Vse v vsem: izvrstna predstava neprijetne, nerazumljive, v tendenci fanatično moralistične igre — grozotne fantastike. Ker je bila predstava na abonma četrtka, je bilo gledališče izjemno prav prijetno zasledeno in malone povsem polno. Fr. G.

Volilni sestanek v Kranju

Kranj, 21. septembra. Sinoči ob 20. je sklical predsednik akcijskega odbora drž. uradništva za bližnje občinske volitve g. direktor v. p. g. Košnik dvan v salonu hotela »Jelen« volilni sestanek državnih namestencev, ki je postal odlična manifestacija enotnosti volje in vsestranskega strnjene nastopa državnih uradnikov. Sestanka se je udeležilo rekordno število državnih uradnikov, zlasti močno so bili zastopani nacionalni železničarji, seveda poleg vseh drugih panog državne administracije, tako da je bil salon nabit poln in so se mnogi morali ostati pri vratih. Direktor g. Košnik je najprej pozdravil navzoče, in izrazil veliko zadovoljstvo nad tako obilnim obiskom, nato pa v daljšem govoru utemeljil namen sestanka in izjavil, da je treba za čim boljše afirmiranje in zaščito interesov uradništva, da bo to dobilo kar najmočnejše zastopstvo v občinski upravi in tako moglo kot predstavnik socialno šibkejših nastopiti najbolje tudi v njih interesu. Ker je v Kranju nad 200 drž. uradnikov volilnih upravičencev, je nadaljeval g. direktor, so bile upravičene zahteve po samostojnem nastopu, toda ker hočejo nastopiti kot realni politiki in so malodane vsi zavedni Jugoslovenci in pristaši JNS, je smatral za uместno, da se drž. uradniki pridružijo kandidati listi g. župana Cirila Pirca, pri tem pa kar najbolj brani svojo interese. Predlog dav. inšpektorja g. Tajnika, da se pridružijo nosilcu JNS liste g. županu, je bil enodušno sprejet.

Po pojasnahu g. direktorja Košnika, da pripada drž. uslužbenstvu po njegovi volilni moči, nacionalni zavednosti šest do sedem odborniških mest, je bila soglasno sprejeta od g. dr. sres. podnačelnika Mahničarja in nadgeometra županičarja predlagana lista kandidatov — uradnikov: gg. Tajnik, Košnik, Slavec, Porenta, dr. Dolar, Istenič, Završnik in namestniki gg. Košar, Vrtovšek, Race, Grčman, Planinšek, Henigsmann in Lasič. Tudi predlog sres. načelnika dr. Ogrina, ki je tolažil določila obč. zakona najprej, nato pa uveljavljati zahtevo, da dobe drž. uradniki vsaj 2. mesti v obč. upravi in sicer vsaj prvo na tretjem, drugo pa eventualno na zadnjem mestu, je bil soglasno sprejet. Pri slučajnostih je nastopilo več govornikov, predvsem pa je g. direktor Košnik razmotril vprašanje pomena uradniške kreditne zadruge in apeliral na navzoče, da vstopijo vanjo vsi, da se bo mogla enako ponasati kot nabavljalna zadruga v Kranju, ki je

ena najagilnejših in najsolidnejših v državi.

Enodušnost sklepov in izredno discipliniran potek sestanka, ki ga je zaključil g. direktor Košnik ob pol. 22. uri, sta bila naravnost izreden pojav v občajno tako razburjeni volilni dobi, ko radi tega tu prav nič ni majkalo živahnosti in vsestranske aktivnosti udeležencev.

Dr. M. Dobrila umrl

Ljubljana, 22. septembra. Ponoči ob 1/2 2. je po težki bolezni v štajmerjevem domu umrl generalni tajnik naše borze dr. Mario Dobrila, eden naših uglednih gospodarstvenikov ter mož izrednega obzora, razen tega pa tudi idealnega srca in značaja, da je vest o njegovi smrti pretresla vso javnost.

Dr. Dobrila ni dosegel še 51 let in že ga je vzela kruta smrt, ker je bilo njegovo zdravje zrahloje že izza težkih let svetovne vojne, ko je bil kot rezervni oficir v Galiciji težko ranjen, a ko se je za silo pozdravil, je moral spet na fronto v Karpate, kjer ga je zasulo, da je dobil težko živčno bolezen, ki mu je uničila njegovo odpornost.

Pokojni je bil kot sin železničarske družine rojen v Trstu in njegova smrt je še grenkejša ob misli, kako bo pretresla nenadna katastrofa njegovega 84 letnega očeta in 78 letno mater. Po osnovnih šolah in gimnaziji v Trstu je šel na Dunaj študirati pravo, kjer je tudi promoviral za doktorja prava. Po promociji je mladi doktor vstopil k pomorski oblasti v Trstu, nato se je pa preselil k sodišču, kjer ga je uhitela svetovna vojna. Ko se je po opisanih nesrečah vrnil iz bolnice, je prišel k 4. bosanskemu pešpolku v Győr na Madžarskem, kjer je spoznal svojo poznejšo soprogo Suzano. Že v vojni je bil vedno odkrit in do ločen Jugosloven, ki je z nenavadnim pogumom navduševal svoje tovariše za Jugoslavijo. Po vojni je vstopil k finančni prokuratorji, od tod pa k finančni direkciji v Ljubljani, vendar je pa kmalu zapustil državno službo in vstopil v Jadransko banko v Ljubljani. Ko se je Jadranska banka izpremenila v Jadransko-podunavsko banko, je izstopil in bil je imenovan leta 1923. za tajnika tedaj ustanovljene borze. Vse njegovo tedanje delo je stremelo za tem, da se borza, ki je bila tedaj samo za blago in efekte, izpopolni v popolno borzo z valutami in devizami, kar je dosegel leta 1927., naker je postal generalni tajnik naše borze. Kot tak se je vedno udeleževal nadvse vestno in inicijativno ter se priljubil v vsem našem gospodarskem svetu, zlasti pa pri uslužbenih borze, ki jim je bil najboljši šef in kolega. Za zasluge na gospodarskem polju je bil odlikovan z redom jugoslovenske krone, saj je mnogo svojih del tudi publiciral, zlasti v »Trgovskem listu« in drugih strokovnih listih naše države, razen tega je pa sodeloval tudi v Rotary klubu ter bil pošttrvovalec član vseh narodnih in humanitarnih društev.

Razen očeta in matere žalujejo za pokojnim tudi njegov brat Franc, ki je višji oficir naše vojne mornarice, zlasti pa njegova soproga Suzana s 13 letno hčerko Miro, gotovo pa tudi vsi, ki so tega dobrega človeka poznali.

Pogreb pokojnega bo jutri ob 16.30 izpred mrtvašnice splošne bolnice. Vedno socialno čvrstemu gospodarstveniku časten spomin, njegovim pa naše najiskrenejšje sožalje! (V rodbinski osmrtnici je pomotoma navedeno, da bo pogreb ob 16.)

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek, 22.: Zaprtlo.
Sobota, 23.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red B.
Nedelja, 24.: Komedija zmešnjav. Izven.
Ponedeljek, 25.: Sonata strahov. Red A.
Torek, 26.: Zaprtlo.
Sreda, 27.: Sv. Ivana, premijera.

Prva repriza Cankarjeve farse Pohujšanje v dolini šentflorjanski, v režiji prof. Šesta, bo v soboto dne 23. t. m. za red B. Delo, ki je imelo samo v prof. Šestovi režiji na našem odru preko 40 predstav, je tudi v letošnji sezoni v vsakem pogledu izvrstno uspelo. Zasedba je prav dobra, ubranost in igri odlična, inscenacija pa popolnoma odgovarja celotnemu miljeju. Ponovno opozarjamo na to predstavo v soboto zvečer ob 20. uri.

»Komedija zmešnjav« kot nedeljska predstava. V nedeljo 24. t. m. se ponovi Shakespearejeva veseliga »Komedija zmešnjav«, ki zaradi svojih izvrstnih in komičnih zapletljajev zanima od prvega do zadnjega stavka odnosno prizora. Obe doedeanji vprizoritvi sta imeli zelo velik uspeh.

V ponedeljek, dne 25. t. m. je prva repriza Strindbergove komorne igre »Sonata strahov« v režiji g. Cirila Debeveca. Tudi ta premijera je imela absolutno velik uspeh. Ponedeljkova predstava je za red A.

Peta dramska premijera letošnje sezone je Shawov zgodovinski delo »Svet Ivana«. Zgodovinska drama si je osvojila vse odre in se povsod izjavljala z največjim uspehom. Našo premijero pripravila režiser g. Bratko Kreft, glavno vlogo pa igra g. Mira Danilova. O ostali zasedbi in o delu samem prihodnjic. Premijera bo v sredo 27. t. m.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 23.: Pikova dama. Premijera. Izv. Nedelja, 24.: Pri belem konjčku, opereta. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 25.: Zaprtlo.

Čajkovski: »Pikova dama«. Deset let je minilo, odkar ni bilo te opere v repertoarju našega Narodnega gledališča. Izmed vseh del slavnega ruskega skladatelja Petra Iljiča Čajkovskega, se Evgenij Onegin in Pikova dama največkrat izjavljata. Letošnjo premijero, ki je nova po zasedbi, studiju in inscenaciji, pripravljata ravnatelj Polič in prof. Šest. Zasedba je naslednja: grofice poje g. Thierry Kavčnikova, v vlogi Lize nastopi kot gost gđ. Milena Verbičeva, Pavlina je g. Golobova, guvernanta g. Španova in Maša g. Ramšakova. V medigri tretje slike nastopi tudi g. Ribičeva. Zasedba moških vlog je naslednja: Hermana poje g. Marčec, grofja Tamskega g. Primožič, kneza Jelec-

kega g. Janko, Čekaniskega g. Drmota, Zgurina g. Marjan Rus, Čaplickega g. Magolič, Narunova g. Jelnikar, komornika pa g. Škabar. Važno vlogo ima tudi balentni zbor v medigri, naštdural ga je baletni mojster g. Golovin. Premijera je izvrstno pripravljena, zato opozarjamo na sobotno predstavo, ki je izven abonmana.

V nedeljo, dne 24. t. m. zvečer se poje v operi opereta »Pri belem konjčku«, po znižanih opernih cenah.

Iz našega sporta

Novo ilirijansko igrišče na Stadionu je že urejeno. Teren so najprej deloma preorali, ga na krajih, kjer je bilo potrebno, znižali, in navozili peska, da je bil popolnoma izravnana. Na pesek so navozili okrog 20 cm prsti, ki jo bodo zdaj pognojili in posejali s fino angleško travo. Igrišče odgovarja zdaj vsem predpisom in bo gotovo eno najlepših v državi. Letos na njem še ne bodo igrali, ker je treba počakati, da požene in se nekoliko razraste trava. Za jesensko in zimsko sezono je iliriji na razpolago še staro igrišče, kjer bodo premaknili samo gole ter ga razširili čez tekalisce. Spomladi bo iliriji na novem igrišču uredila tudi tekalisce in dirkališče. Preureditev Stadionu je veljala že okrog 20.000 Din.

V nedeljo bo meddržavna tekma Jugoslavije-Svica v Beogradu. Za nas je ta tekma zelo važna, ker bo obenem prva kvalifikacijska tekma za svetovno prvenstvo, ki se bo prihodnje leto vršilo v Italiji. Švicarjev ne smemo podcenjevati, saj so nam spomladi dali dobro lekcijo, ko so nas v Curihu odpravili s 4 - 1. Savezni kapetan je določil za tekmo naslednje moštvo. Spasič-dr. Ivković, Tošič, Arsenjevič, Gayer, Marušič-Tirmanič, Marjanovič, Kokotič. Za rezervo je določen Kodrnja. Večino igračev za državno reprezentanco je dal torej BSK, ki je zastopan s petimi. Hajduk z dvema, Jugoslavija, Hašk, BASK in Gradjanski pa vsak s enim. V Beogradu in sploh po vsej državi vlada za tekmo veliko zanimanje in računajo, da jo bo posejilo najmanj 15.000 gledalcev.

— SK Ilirija — smučarska sekcija. Danes ob 18. seja sekcijanskega načelstva v kavarini Evropi. Vsi in točno!

Nova imena

Ijubljanskih ulic

Ljubljana, 22. septembra. Občinski svet bo na današnji javni seji razpravljajl med drugim o imenovanju novih ulic zlasti v bežigradskem in svetokrižkem okraju. Imenovati je treba v celoti 35 ulic. V smislu predloga gradbenega odseka naj bodo glavna krožna ulica, ki bo tekla od Dunajske ceste v loku proti Linhartovi cesti, ime po pokojnem dr. Zerjavu. Nova Linhartova cesta naj bi se imenovala po zasnovatelju svetokrižkega okraja Plečnikova cesta. Med drugim bomo dobili v tem okraju še Pucovo ulico, Likozarjevo ulico, Majaronovo ulico, Grselijevo ulico, Milčinskega ulico, Jesenkovo ulico, Bazoviško ulico itd. Ime bo dobilo tudi novo nabrežje ob levem bregu Ljubljanice od čevljarskega do franciškanskega mostu, in sicer po bivšem županu senatorju Hribarju. Sredina na Prulah pa naj se preimenuje v Sokolsko ulico.

Predavanje o soboslikarstvu

Ljubljana, 22. septembra. Sinoči je predaval v zbornici za TOI pod okriljem Zavoda za pospeševanje obrti znani strokovnjak za pleskarstvo in sobno slikarstvo strokovni učitelj Ernst Oldenbruch. Predavanje, ki so mu prisostvovali številni poslušalci, je bilo izredno zanimivo in je obravnavalo moderno dekoracijo v pleskarstvu in sobnem slikarstvu, kakor tudi sorodne panoge. Predavatelj je zlasti govoril o treh temah, ki so posebne važnosti za vse pleskarje. Vsak pleskar bi moral imeti malo, elegantno razstavo, kjer bi svojim odjemalcem lahko pokazal različne načine soboslikarstva. Oldenbruch je nadalje govoril o poznavanju barv in o praktičnem delu. Izredno zanimivo so bili razni poskusi, ki so poslušalce naravnost presenetili.

Javljamo pretužno vest, da je naš generalni tajnik, gospod

Dr. Mario Dobrila

danes nenadoma preminul.

Blagemu pokojniku, ki si je s svojim požrtvovalnim in vestnim delom pridobil nevenljivih zaslug za procvit borzne ustanove, ohranimo časten spomin.

Ljubljana, 22. septembra 1933.

Predavatelj Ernst Oldenbruch, ki velja na polju pleskarstva in soboslikarstva za enega največjih strokovnjakov, je predaval že po vsem svetu. Obiskal je vsa večja mesta v Evropi in Ameriki, kjer je imel posebne šole in tečaje. Poznajo ga ne samo na Dunaju, temveč tudi v Londonu, Parizu, Berlinu, v Zedinjenih državah, pa tudi v Mehiki.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 22. septembra katoličani: Mavricij, Celimir, pravoslavni 9. septembra.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Ekstaza.
Kino Ideal: Kralj tatov.
ZKD: Kralj džungle ob 14.30 v Kino Matici.

Dežurne lekarne.

Danes: Mr. Bohinec cesta 24: dr. Kmet. Tyrševa cesta 41: Leustek, Resljeva cesta 1.

— Kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozčki sta do preklika dovoljeni po desnem hodniku Tyrševe ceste od Linhartove ul. v smeri proti Ježici. Kolesarji in voditelji ročnih vozčkov smejo na voziti samo eden za drugim in ne več njih vstrie. Na vseh drugih hodnikih in pešpotih sta v področju uprave policije kolesarjenje in vožnja z ročnimi vozčki prepovedani. — Uprava policije v Ljubljani.

Izpod sita in rešeta

Krizo imamo, nimamo pa pravega zdravnika, ki bi nam s pinceto ali ricinovitim oljem pregnal to nadležno bolezen. In tudi diagnoze se nihče ni postavil zanesljivo, da bi si bili ljudje na jasnem, kaj jih prav za prav boli. Toda za vsako bolezen so zdravila, samo za ljubezen pravijo da jih ni. In iščemo jih, kakor kdo zna in more, obliže na to preklicano rano naših težkih dni. Eni se na ta račun rede, drugi pa hujsajo.

Med vsemi mazili in obliži zoper krizo bo nemara še najučinkoviteje še ustanavljanje novih društev, ki jih imamo kakopak še mnogo premalo. Še vse polno pamog in nalog je, ki za nje ne skrbi nobeno društvo, ker nobenega takega ni. Najbolj pa pogrešamo centralno društvo za prirejanje proslav, veselice, žegnanj in drugih podobnih koristnih prireditev. To poglavito in še edino pozitivno delo bo treba koncentrirati. Tudi društvo za pobiranje naležljivih vnetja možganov bi nam bilo dobrodošlo. Sploh se nam pa ni treba bati hudih časov, če bomo tudi v bodoče tako permanentno iluminirani, kakor smo zdaj.

Zivljenje je praznik. Zivela permanentna iluminacija!

Sokol

— Sokol Moste pri Ljubljani poziva članstvo, da se udeleži v kroju ali v civilu z znakom pogrba brata Bernarda Perka, očeta našega velezaslužnega brata dr. M. Perka. Zbirališče ob 15. uri pred šolo, pogreb ob 15.30 iz Povšetove ulice na Kodeljevem.

— Sokolsko društvo Mirna peč s sokolsko četo Karteljevo priredita v nedeljo 1. oktobra popoldne ob 15. uri javen telovadni nastop, združen z narodno veselico. Pri telovadbi nastopijo vsi društveni in četni odelci s pomočjo bratskih društev, ki so prav tako toplotno vabljena. Prireditve bo na travniku s. Rupenove v Mirni peči. Pridite med nas, da nas dvignete in se povese lite z nami. Zdravo! Odbor.

— Načelstvo Sokolske župe Ljubljana sporoča, da je začetek župnega prednjaškega tečaja za članice v nedeljo 24. t. m. v Narodnem domu ob 9. uri zjutraj. Vse priiglašene sestre pozivamo, da se v omenjenem času zanesljivo priiglasijo vodstvu tečaja. Zdravo! župno načelstvo.

Radionprogram

Sobota, 23. septembra

12.15: Plošče. 12.45: Poročila. 13: Čas, plošče. 19: Radio orkester. 20: Pregled sunanjih polit. dogodkov (dr. Jug). 20.30: Kuplete poje g. Danilo Bučar. 21: Sramel kvartet Dolinšek. 21.30: Čas, poročila, radio orkester in radio jazz. 23: Konec.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Ljubljanska borza za blago in vrednote.

Dnevne vesti

— Volitve v Delavsko zbornico prelozene. Zaradi občinskih volitev se po odredbi ministra za socialno politiko in narodno zdravje volitve v Delavsko zbornico prelozene od 8. oktobra na nedeljo 22. oktobra.

— Iz veterinarske službe. Imenovan je za višjega veterinarskega svetnika kraljevskega sreza Ignacij Slajpah; v višjo skupino so pomaknjeni veterinarski svetnik mostarskega sreza Josip Penje, višji veterinarski pristav novosadskega sreza Adolf Mundorfer, višji veterinarski pristav višegradskega sreza Ivan Flegler, veterinarski pristav morihovskega sreza Boltek Vasele, višji veterinarski pristav vrbovskega sreza dr. Josip Göstl, viš. vet. pristav mlavskega sreza Slavko Štepec in veterinarski pristav kočevskega sreza Jože Drole.

— Razpisana zdravniška služba. Državna bolnica v Sarajevu potrebuje zdravniško pripravnik. Prošnje je treba vložiti do 1. oktobra.

— Prepovedana revija. Notranje ministrstvo je prepovedalo širiti in prodajati številke 7, 8 in 9 v Zagrebu izhajajoče revije »Socialna misao« za september 1933.

— Nov pravilnik za šoferske izpite. V veljavo je stopil nov pravilnik za šoferske izpite, ki smo o njem že poročali. Pravilnik določa, da morajo polagati šoferski izpit in imeti šoferske izkaznice tudi šoferski avtomobili. Prošnje za pristave k izpitu morajo biti predložene policijski upravi odnosa na avtomobilu. Šofer se mora opoznati tudi na zemljevid. Ženske ne smejo šofirati javnih vozil. Šoferske izkaznice so morajo vsako leto obnoviti oziroma potrditi. Šofer izpusti izkaznico če šofira pijan ali če je obsojen na izgubo državljanstva pravice, lahko se pa odvzamejo izkaznice tudi onim, ki tri leta nepretrgoma niso šofirali ali ki kot šoferji niso bili prijavljeni. Po novem pravilniku se bodo polagali šoferski izpiti od 1. oktobra.

— Dva velika parnika v Dubrovniku. Jutri prispeta v Dubrovnik dva velika prekoceanska parnika »Vulcania« in »Arandorast«, ki pripeljeta 811 angleških turistov. Angleži ostanejo v Dubrovniku do večera, da si ogledajo mesto in okolico.

— Novi telefonski imeniki. V promet so prišli novi telefonski imeniki za področje dravskega direktorata pošte in telegrafa v Ljubljani po stanju telefonskih naročnikov meseca septembra 1933. Novi imeniki so tiskani enotno brez debelo tiskanih imen, kar starih imenikov valjeno oko nekoliko moti. Cena novega telefonskega imenika je 20 Din.

— Poroka. V ponedeljek 18. t. m. sta se poročila v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani g. Bizjak Ivan, poročnik I. planinskega polka, in gdc. Laly Wrischerjeva, oboja iz Ljubljane. Mlademu paru naše čestitke!

— Koroške novice. V St. Lipšu se je smrtno ponesrečil Jože Urh, po domače Milnarjev. Nedavno so ee na paši splašile krave, ena ga je podrla in pohočila. Zadolbil je hude notranje poškodbe, ki jim je po daljšem trpljenju podlegel. — Pri Sv. Ožboltu se je smrtno ponesrečil Valentin Einspieler, po domače Šuštarjev iz Želuz. Peljal se je na brodu s konjem čez deročo Dravo. Neprilakovano se je brod zagugal in Šuštarjev je padel v Dravo. Nekaj časa je plaval za bodom, narasla voda ga je pa potegnila za seboj in je izginil v valovih, preden mu je mogel brodar na pomoč. Pokojni je bil star 34 let, zastupil je vdovo in dva neprekrsljena otroka. — V Borovljah je umrla 35letna Berta Sušnikova. — V Goritah sta pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Oraša. — Neža Černko z Dješke gore je bila zaradi nagovarjanja k umoru obojena na pet let težke ječe. — V Rožu bo 24. septembra vzidana spominska plošča župniku Francu Treiberju, pevcu himne »Nmay čriaz jizarov«.

— Delo dobe. Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj 1 strokovnjaka za izdelovanje gumbov (biserina matrica), 50 tkalcev in tkalk, 5 tkalskih mojstrov, 1 tekstilnega prevzemalca, 1 mojstra za kosmatilni stroj in 1 mojstra za šipke in vezenine.

— II. kongres jugoslovenskih geografov v Ljubljani. Naši geografi bodo imeli letos svoj kongres v Ljubljani. Geografi v državni službi, ki se žele kongresa udeležiti, dobe od 3. do 7. oktobra dopust. Udeleženci kongresa bodo imeli na železnih 75% popust. Prijave je treba poslati geografskemu inštitutu ljubljanske univerze.

— Kongres Ferijalnege saveza. Letošnji kongres ferijalnega saveza bo v nedeljo 24. t. m. v Zemunu. Člani Ferijalnega saveza, akademiki in srednješolci, ki se udeležijo kongresa, imajo proti dijaški legitimaciji 75% popust na železnih, drugi pa 50%. Popust velja od 21. do 23. septembra za potovanje na kongres ter od 26. do 28. septembra za povratek.

— Odslek brezposelnih učiteljskih abiturientov. Za tečaj brezposelnih učiteljskih abiturientov prosimo vse brezposlene učiteljske tovaršice, da se nam javijo najkasneje do 25. t. m. Obenem naj sporoče, ali reflektirajo na povrnitev stroškov za vožnjo, morda hrano, ali stanovanje ali pa vse skupaj; da jim pošljemo potrebne legitimacije in vprašalne pole. Ljubljanske tovaršice pa prosimo še posebej, da ne odlašajo, marveč da se prijavijo takoj (vsak dan med 10. in 12. uro) v čitalnico, Ljubljana, Francišanska 6. I., kjer dobe tiskovine, ki jih bo treba do tečaja izpolniti. Ker je ta tečaj zvezan z velikimi stroški, prosimo vse tovaršice, ki si hrano in prenočišče lahko sami preskrbe, da se to posebej navedejo. Sporočite točen naslov. Ne pozabite, da se bo vršil tečaj 29. in 30. t. m. — Odbor.

— V genezi niso dobro podkovani gospodje okrog »Slovenca«. Česar jim ne moremo zameriti, ker so najbližji sosedi celibata. Pa tudi hudi nalivi zadnjih dni niso prizanegli njihovim možganom in tako se kaj drugega iz njih ni moglo izcimiti.

— Gregorčev fotomaterski izlet. Dne 8. oktobra bo Gregorčev fotomaterski izlet v Slovenske gorice. Prijave v Gregorčev Gregorč, Ljubljana, Prešernova 5. 479-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nastanovilo, deževno vreme. Včeraj, pa vseh krajev naše države deževalo, v dravski in savaški banovini so bili hudi nalivi. V Ljubljani za znašale padavine davi ob 7. 55.1, v Zagrebu pa 46 mm. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Skopju 23, v Zagrebu 22, v Ljubljani 21,9, iz drugih krajev pa ni naročil, ker so mnogi telefon-

eke zveze pretrgane. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758.9, temperatura je znašala 14.5.

— Samomor zagrebškega gostilničarja. Včeraj jutraj se je v Zagrebu obesil bivši lastnik gostilne »Miramar« Matija Urmec, star 47 let. Svojemu bratu je prejšnji dan tožil, da se čuti osamljenega in da mu je življenje težko.

— 115letna starica. V Karlovc je prišla te dni Manda Hrvojevič, ki bo v decembru stara že 116 let. Rojena je bila v Slunju. Spominja se še bana Jelačića. Vidi in sliši še vedno dobro. Pred 10 leti ji je vid opadal in morala je nositi očala, zdaj pa zopet dobro vidi tudi brez njih.

— Tragična smrt mladega gimnazijca. V Splitu je eksplodirala te dni v hiši železničarja Josipa Rojca steklenica denaturiranega špirta. Težke opekline je zadobila železničarjeva žena in 13letni sin Ante, dijak realne gimnazije. Sinu se je zastripila kri in v sredo je v težkih mukah umrl.

— Obup brezposelnega šoferja. V Zemuniku se je ustrelil brezposelni šofer Mirko Biloglav. Iz bratove lovske puške si je poizkusil strel v glavo in je bil takoj mrtev. V smrt ga je poglavl obup, ker ni mogel dobiti službe.

— Samomor zaljubljenega sladoležarja. Iz Osijeka poročajo, da je prišel te dni na policijsko izpostavo v Gornjem gradu 26letni sladoležar Ivan Svetec in si hotel vpriti narednika konfati življenje. Napil se je ocatove kisline in prepeljal so ga v bolnico, kjer je včeraj umrl. V njegovi roki so našli na policijski sliko dekleta, ki je bil Svetec v njo nesrečno zaljubljen, kar ga je poglavo v smrt.

— Pri astmi in boleznih srca, prsi in pljuč, škrofulozni in rahitični, povečanju čitne žleze in postanku golše, je uravnava delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni, porajajoče se zapeke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

—lj Bernard Perko umrl. Splošno znana in priljubljena zobozdravnika v Mostah ter predsednika društva »Krk« g. dr. Milana Perka, njegovo mater Minko in sestro Nado, poročeno Fedran, je zadel hud udarec. Umrl jim je oče, odnosno soprog, upokojeni železniški uradnik g. Bernard Perko, mož odkritega značaja, ki ga bo do plega svojeve težko pogrešali tudi mnogi prijatelji in znanci. Pokojni je bil vedno narodno zaveden in vnet Sokol. Doma je bil iz Poljčan pri Zagradu na Dolenskem, kjer se je rodil 13. junija 1870 kot sin siromašnih staršev. Pa se je s pridnostjo in nadarjenostjo prebil skozi tesne razmere do skromne eksistence. Več let je bil postajatelj v Sežani, pozneje v Vidmu-Krškem, končno pa pri direktoriji. Zaslužni pokoj je užival v svoji domaciji na Kodeljevem. Pokojni je bil nad 40 let naročnik »Slov. Naroda«. K večnemu počitku ga položijo jutri na pokopališču v Stepanji vasi. Pogreb bo ob 15.30 iz Povsetove ulice 25 na Kodeljevem. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

—lj Francoske tečaje zopet odvarja za odrasle s 1. oktobrom 1933 Francoski inštitut. Pouk bo v Ljubljani na moškem učiteljsku na Resljevi cesti, in sicer: I. tečaj za začetnike ob ponedeljskih in četrčkih od 18. do pol 20., predava g. profesor Južnič. II. tečaj ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20., predava g. profesor dr. Novak. III. tečaj ob ponedeljskih od pol 19. do pol 20., predavatelj isti. V III. tečaju predava francosko slovnico v francoskem jeziku, odnosno vodi konverzajo gospa J. Bele ob torkih in petkih od pol 19. do pol 20. Obiskovalci tečajeve plačujejo mesečno 20 Din vnaprej, in sicer najkasneje do 8. vsakega meseca, ker se bo sicer zamudnikom nadaljni obisk tečajeve zabranil. Za to ukovino pa lahko obiskujejo vse tečaje. Prijave sprejema od 25. septembra 1933 dalje vsak dan od 19. do 20. g. A. Dolenc, služitelj zgoraj omenjenega učiteljskega, kjer se dobe tudi potrebne poštne položnice. Tečaji trajajo 7 mesecev, do konca aprila. Posebej še opozarjamo one, ki bi event. izstopili pred zaključkom tečajeve na pravočasno odjavo, da se s tem omogoči točna evidenca in prepreči nepotrebno terjanje ukovine. Končno pripominjamo, da se tečaji ne bodo vršili, ako se ne prijavi zadostno število obiskovalcev. Zato vabimo vse zainteresente, da se pravočasno vpišejo.

—lj Otvoritev »Krkine« pisarne. Z današnjim dnem otvori »Krk« v hotelu Mikliki nasproti glavnega kolodvorja svojo društveno pisarno. Zanj je odstopil ustanovni član »Krk« g. Fran Miklič sobo št. 43, ki se nahaja v I. nadstropju in se pride do nje skozi vestibul hotela. Pisarna bo dobrodošla zlasti podeželanom, ki prihajajo v Ljubljano in si marsikrat ne znajo pomagati pri svojih poslih, ki jih imajo privatno in pri raznih uradih. Poleg tega, da bo vršila funkcije društvene pisarne, bo predstavljala tudi nekaj informacijski urad, ki so si ga želeli zlasti podeželski člani »Krk«. Uradne ure bodo zaenkrat od 6. do 7. zvečer. »Krk« želi, da bi se te pisarne posluževali z najmanj isto vneto tudi ljubljanski člani »Krk« in pa vsi prijatelji Dolenske.

—lj Za trgatve na izlet v »paradiž Dolenske«. Naš list je že poročal, da organizira »Krk« za trgatve v nedeljo 8. oktobra poseben vlak v St. Rupersko dolino. Poleg »Krk« se udeležijo tečaja izletu tudi »Soča« in pa fotomaterji pod vodstvom fototrgovca g. Lojza Šmuka. Za fotomaterje razpisuje g. Šmuc lepe nagrade v denarju in v materialu, da bo njihova vnetja za »paradiž Dolenske« še večja. Vožnja iz Ljubljane v St. Rupert in nazaj, zajtrk, kosilo in večerja stane 35 Din. Prijava sprejemajo počeni z jutrišnjim dnem: Lojze Šmuc nasproti Unione, »Putnike« v nebotičniku, »Putnike« pri Mikliču. Zvečer na knjižarno v Selenburgovi ulici, Josip Ivančič, Prešernova 54, Tajništvo »Sočec«.

Sfiligij. Gledališka ul. 7. III. Simon Jurčič, Tyrševa c. 9. Ivan Jelačin, Napoleonov trg 3. Hinko Baboli, Celovska c. 63. Ivan Samec, Mestni trg in Atelje »Moda«. Zadruga gospodarske banke. »Krk« »Sočan« in fotomaterji, prijavite se čimprej za ta izlet, ki je eden najcenejših, tako da se ga lahko vsakdo udeleži!

KRALJ TATOV ARSENE LUPIN

Velefilm po znanem gledališkem komadu Mauricea Leblanca v glavnih vlogah slavni John in Lionel Barrymore. Ameriški film v nemškem jeziku!! Danes ob 4., 7. in 9. v zvočnem kinu »IDEAL«

—lj Važno za zdravnike! Predavanje o obrambi mesta proti sovražnim napadom iz zraka za zdravnike Ljubljane in okolice priredi »Odbor za zaščito mesta« mestnega načelstva v dneih od 25. do 29. septembra t. l. v magistratni dvorani. Predavanje bo od 6.8 ure zvečer dnevno. Predavata banovinska inštruktorja dr. Petrič Karel in dr. Debelak Gvido. Prosimo vse g. zdravnike volno obvezne in neobvezne, »zdravnice, da se teh obveznih predavanj sigurno udeležijo. »Odbor za zaščito mesta«.

—lj Orkester na harmoniko. Kakor je bilo že objavljeno, se ustanovi v Ljubljani tečaj za mladino (deklice in dečke, ne izpod šestih let), ki se želi naučiti igranja na harmoniko. Prijavilo se je že precejšnje število članov in zanimanje za ta tečaj stalno narašča ter je upati, da bo imeli kmalu priliko poslušati tudi v Ljubljani orkester mladih harmonikarjev. Ker se pouk prične s 1. oktobrom, naj se interesi, ki se še niso prijavili javijo od pol 1. do 2. ure in od pol 5. do pol 8. ure na Bleiweisovi c. 21. pritličje, kjer dobe vsa potrebna pojasnila. Prvi sestanek mladih harmonikarjev, odnosno njihovih staršev ali namestnikov bo v petek 29. t. m. ob pol 8. zvečer na Bleiweisovi c. 21.

—lj »Kralj džungel« film ZKD v kinu Matič. Kaspas, nazvan »Kralj Glovek«, je sin angleškega raziskovalca divje vzhodne Afrike, umrlega na ekspediciji. Deček je bil edini, ki je ostal živ na ponesrečeni ekspediciji. Ostal je zapuščen v puščavi sredi divjih zveri. Levinja ga je došla, dorasel je in iz dečka je postal moč orjak. Levi in divje zveri so ga ubogale kot pohlevne ovčice. Kaspas pa jih je negoval, vodil in varoval pred zločini ljudmi, ki so jih pobijali in lovili. Nekdo so Kaspas ujeli in z njim tudi večjo množico levov. Prepeljali so ga z levji vred v Ameriko, kjer so ga prodali v cirkus, ki je leva-čevca kazal po svetu kot čudežno bitje. Nekoga dne je izbruhnil v cirkusu požar. Ljudje so bežali v paničnem strahu pred divjimi, pobesnelimi zvermi, ki so zbežale iz svojih kletk in napadle bežečo ludo. Prav posebna atrakcija je prizor, ko napade razjarjen tiger bežečo žensko, borbata tigra in leva z ogromnim bikom. Skratka, tako napetih prizorov nismo še videli v nobenem filmu. Ta film z nemškimi dialogom bo predvajala ZKD v Elitnem kinu Matič od danes naprej. Predstavi v petek in soboto ob 14.30 pri najnižjih cenah ZKD.

—lj Komendant, pomočnik in načelnik štaba dravske divizijske oblasti sprejema stranke od 9.30 do 10.30, ostali referenti pa od 10. do 12. ure. Sprejemanje vojaških osebnosti od 10. do 11. ure. Upravni predstavniki se sprejemajo v vsakem času.

—lj Kraljeva organizacija JNS za šentpeterski okraj hoče v jesenski in zimski sezoni vsestransko poživeti svoje delovanje. Vsi oddelki so izdelali podrobne programe ter se bo v etapnem izvajanju vršil kot prva prireditelj v soboto 23. t. m. ob 8. pri »Zupančičev« debetni večer, na katerem bo govoril g. dr. Dinko Puc o občinskem gospodarstvu s posebnim osirom na lokalne potrebe in želje šentpeterskega okraja. Za člane udeležba obvezna, prijatelji in somišljeniki iskreno vabljani.

—lj Vojaško pregledovanje Koles se zaradi slabega vremena vrši v bivši šentpeterski vojašnici na Vrazovem trgu.

—lj »Elitni mistični večer«. V soboto 23. in v nedeljo 24. t. m. v veliki dvorani Kazine gostuje Tarakan in Fara. Magija, telepatija in mnemotekhnika Zabeleč eporeda ob pol 9. uri zvečer. Vstop prost. Prosto-voljni pripevki. Predstava pri pogrnjenih mizah. 480-n

—lj 1.000.000 izletnikov ne, pač pa jih je že mnogo prijavljenih za izlet po gorozje v metliške vinograde, ki ga s posebnim br-zovlakom prireja društvo »Bela Krajina« dne 1. oktobra. Cena za vlak in prehrano je 78 Din, vsak izletnik pa dobi povrh še kosarič najljepšega grozja. Podrobnosti in prijave v manufakturni trgovini F. Novak, Kongresni trg 15.

—lj Zmajev steg skavtov v Ljubljani ima svojo redno letno skušnjo 24. septembra ob 10. uri v dvorani OUZD. Vabimo starše skavtov in prijatelje skavtstva. Za člane zbor v popolnih krojih ob pol 10. uri na realki (strogo obvezno). Bodite pripravljani!

—lj Sportne in močne brajce. pižame, majice in kratke kunitte najboljše pri trč-kih Milaš Karničnik. Stari trg. 57.1.

Iz Celja

—c Novi načelnik celjske postaje g. Janko Vranjek je v terek prevzel svoje novo mesto. Kakor dosedanjega načelnika g. Rudolfa Jakla dičita tudi g. Vranjeka velika sposobnost in odločna nacionalna zavest.

—c V celjski bolnici je umrl v četrtek 21. t. m. občinski revež Jože Čilenšek iz Braslovca. V ponedeljek 18. t. m. se je po-dal na neki skedenj spat, pri tem pa je izgubil navzočje, padel štiri metre globoko in si zlomil tilnik. Prepeljali so ga v celjsko bolnico, toda vsaka pomoč je bila zaman.

—c Nesreča na okrožnem sodišču. V sredo 20. t. m. je padel 38letni strojni mojster Jože Veselak iz Levca pri Celju po stopnicah na celjskem okrožnem sodišču tako nesrečno, da je dobil težje poškodbe na glavi, hrbtu in rebrih. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

—c Pešček, ki sliži na ime »Spicke«, se je izgubil 18. t. m. popoldne v Celju. Naj-diteelj naj ga odda g. Jereli, upravitelju hi-ralnice v Vojniku.

Likof pri regulaciji Ljubljane

Jez je zopet porušilo. — Ljubljanska gradbena družba se je dobro odrezala

Ljubljana, 22. septembra. V terek je Ljubljanska gradbena družba pripravila svojim delavcem likof z vinom, klobasami, cigaretami, ker je bilo srečno končano veliko delo poglobitve Ljubljane in betoniranje njene struge okoro od tromoslovja pa doli do izpod šentpeterskega mosta. Z upravičenim ponosom so delavci lahko postavili pisane mlajčke in obesili na vodo venec malo pod šentpeterskim mostom, ker je bilo delo navdile neprestanm zapregam, povodnjim, ki so trgale jez in za-sipale struge ter odnašale material, dolgo-trajnemu deževju in celo kratkotrajni stav-ki končno prej, kakor so pričakovali na-bolj optimistični gledalci. Lahko rečemo, da so bili ti gledalci vsa javnost, saj je vsak dan na stolne radovednežev s tehnični razlagami in sila strokovnjaškimi kritikami ter z najumestnejšimi, uprav izveličavnimi nasveti spremljalo in navdve izpodbudno pospeševalo delo. O, kje bi bila še danes Ljubljanska gradbena družba nekje v bla-tu tam za mearskimi lopami pod Vodniko-vim trgom, če bi se ne bili tako požrtvoval-no podvzimali ti njeni najbolj goreči pomoč-niki! Malo malice bi pa vendar zaslužili za svojo pomoč, saj bi gotovo tudi danes spet radi pomagali popravljati pod tromostovjem jez, ki ga je narasla Ljubljanska davi ob pol 2. pretrčala. Jez je sicer res pretrgan, ali radovedneži bodo razočarani, ker to pot nasilna voda ni več napravila besed vredne škoda. Ljudi sicer pišejo, da namestu jez-u iz ilovice zgrade trden betonski jez, vendar pa Ljubljanska gradbena družba o takim mostu ničesar ne ve ter bo zgradila spet

jez iz ilovice in ga obkločila s kamenjem, ki ga je dosti v strugi, da bo trpežnejši m-boli zavarovan. Škodo namreč sedaj ni zato, ker bi bili v kratkem, ko bi voda padla, ta jez itak podrl, da bi voda otielila blato z dna.

Strugo, ki je dolga okrog 900 metrov, je Ljubljanska gradbena družba pričela betonirati začetkom junija in je bila že predvte-rajšnjim gotova. Ker je 25 metrov široko strugo morala poglobiti za 3 metre, je mo-rala iz nje izvoziti 72.000 kub. metrov zemlje in kamena. Tak kup izkopa so izvozili konji in male lokomotive iz Ljubljane, da bi se v njem skrili — nebotičnik! Ogromne »Soča« gramoza in 180 vagonov cementa je bilo treba za 9000 kub. metrov betona, ki so z njim pokrili 22.500 kub. metrov stru-ge. Delalo je povprečno po 230 delavcev, a za vse delo z materijalom je Ljubljanska gradbena družba dobila 3 milijone Din, ta-ko da so delavci v pičlih štirih mesecih za-sluzili dva milijona Din, kar spet dokazu-je, kako so velike investicije važne tudi za lajšanje splošne bede

Ljubljanska gradbena družba bo pod mo-stom zavarovala še brežino, doli pod šent-peterskim mostom med kamenito škarpno in betonskimi oporniki bo pa stala hidroent-rala, ki bo povprečno imela 3000 konjskih sil ter dajala 28000 kilovatov elektrike.

Ljubljanska gradbena družba je v resnici presenetila vso javnost, da je veliko delo brez nesreč tako narzlo končala, sedaj pa gre le za to, da dobimo in zagotovimo vsaj dosedanje kredite za nadaljevanje regula-cije Ljubljane.

Iz Trbovelj

— Shodi in zborovanja zopet dovoljena. Sresko načelstvo v Laškem je izdalo odlok, glasom katerega se ukinja izjemno stanje, ki je bilo odredeno z naredbo 18. julija. Odslej so zopet dovoljeni javni shodi, zborovanja in sestanki, to pa samo v zaprtih prostorih, dočim je vsako zborova-nje pod milim nebom zabranjeno. Enako je še nadalje zabranjeno vsako zbiranje prebivalstva v skupinah bodisi na javnih cestah, v kolonijah ali pa pred rovi. Vsa šhod, zborovanja ali sestanki je treba 3 dni prej prijaviti sreskemu načelstvu si pa pridržuje pravico posamezne shode, zborova-nja ali sestanke prepovedati. — Vaska-kor pomeni ukinitve dosedanjih izjemnih odredb veliko olajšavo za predstoječo vo-lilno borbo, ki obeta biti pri nas jako ži-vahna.

— Tiskarski škrtat. V našem poročilu v »Slovenskem Narodu« 19. t. m. o veliki župni gasilski vaji pri sv. Katarini nad Trbovljami, je tiskarski škrtat izpustil po-motoma gasilsko društvo Trbovlje-rudnik, ki se je enako požrtvovalno udeleževalo pri gasilski vaji, kakor ostala v poročilu navedena društva. Naj vrli rudniški gasil-ci tiskarskemu škrtatu, ki je včasih nepri-jetno nagajiv, dobrohotno oprostite.

— Težka nesreča pri delu. Na separa-ciji se je delavec Simon Camer pri delu te-žko ponesrečil. Nesel je 4 krajnike čez tire v spodnji separaciji. Ko je stopil z desno nogo na kretinico tira, mu je nena-doma spodrsnilo, pri čemer je z nogo tako krepko udaril ob tračnico, da si jo je v desnem gležnju zlomil. Bil je prepeljan v tukajšnje rudniško bolnico.

— Koliko dni delajo naši rudarji? V »Delavski Politiki« štey. 75 20. t. m. čita-mo, da napravijo rudarji 14 do 15 šihov na mesec in da pri tem zaslužijo 450 do 570 Din, od tega se jim pa odtegne za razne socialne dajatve, ki se neprestano zvišujejo, celih 139 Din. Mi pa se s tr-ditvijo »Delavske Politike« ne moremo popolnoma strinjati, kajti znano je, da ru-darji ne delajo 14 do 15 šihov na mesec, marveč 11, 12 do 13 šihov in da potem takem ne zaslužijo 450 do 570 Din, kakor trdi »Delavska Politika«, marveč k več-jemu 390 do 494, od katere vsote pa se odtegne še gornji odteglaj, tako da prej-me rudarski delavec za ves mesec 250 do 350 Din izplačanega zaslužka, s katerim mora preživljati sebe in svojo družino. — Letos februarja je delalo rud. delavstvo 13 dni, marca 13, aprila 12, maja 14, junija 11, julija 13, avgusta 14, septembra 13, torej povprečno 13 dni, ne pa 14 do 15 delavnih dni.

Pozdravlja in po-ljublja Te — VERONIKA

JUTRI! »ELITNI KINO MATICA«

Iz Kranja

— Prometna nesreča. Pred dnevi sta se vozila dva Kranjčana F. A. in S. A. vsak na svojem kolesu po glavni cesti z Jesenic proti Kranju. Oba sta vozila drug za drugim pravilno na desni strani. V bližini Most na mostu, na ostrem ovinku pod klancem je privozil nasproti z osebnim avtomobilom šofer Velikonja Ignac s pre-cejšnjo brzino. Dočim je S. A. povsem mirno in brez karambola odpeljal mimo, je F. A., ko je zagledal nasproti drveči avto, v strahu kolo močno zavil, pri čer-mu je kolo nekoliko spodneslo in prednji del avtomobila je nesrečnega F. A. vrzel čez avto na drugo stran, kjer je obležal. F. A. je dobil zntne poškodbe na glavi in desnem boku. Ponesrečenca so nu-dilni prvo pomoč v bližnji gostilni, pozneje pa so ga prepeljali z vozom v Kranj, kjer ga je pregledal in obeval banovinski zdravnik dr. Globočnik. Obenem je pone-srečeni utrpel tudi 100 Din škoda na ko-lesu. Da je prišlo do nesreče, je pripisati deloma okolnosti, da je na kraju nesreče oster ovinek in ozek most in nesrečnemu naključju, da je poškodovancu pri zavir-zanju spodneslo kolo, končno pa krivdi šof-erja, ki je vozil na levi strani ceste in s tem zagrabil prestopok soper varnost jav-ne prometa, poleg tega pa sploh onemo-gočil nasproti vozečemu F-u, da bi se mo-gel umakniti.

— Prvi znak bližajoče se plesne sezone je sinočnja vaja na novo osnovanega kranjskega jazz-orkestra, ki še nima ime-na in ki ga vodi g. Mavrič Andrej.

— Čuden čestilec poljskih parlamentar-cev. Ko je kranjsko meščanstvo pričako-valo poljske parlamentarce, je neki sred-nje velik možakar z rdečo rožo v gumbnici očitvidno vinjen vzbujal občo pozornost s svojim nastopom. Kasneje je v neki tra-fiki zhteval cigaro, katere pa ne samo da je ni plačal, temveč je prodajalco grdo razžalil. Pozvani orožnik je ugotovil, da je to M. B., in mož, ki se je celo napram orožniku prav čudno vedel, je bil od sre-skega načelstva obsojen na štiridnevni po-ljijski zapor.

SAMO SE DANES!!

Znameniti film češkega režiserja Machatega

EKSTAZA

V glavnih vlogah

ZVONIMIR ROGOZ

Heda Kiesler, Aribert Mog

Predstave ob 4., 7.8. in 10. uri

Dopolnilo najnovjši Paramount-tov zvočni tednik

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Iz Novega mesta

— 300 let stara lipa žrtve ognja. V Sto-pičah pri Novem mestu je v nedeljo med mašo nenadoma začela goreti ogromna, okrog 300 let stara lipa. Požar je prvi opazil domači župnik, ki je takoj poval gasilce. Ker pa je ogenj hitro napredoval in se je bilo bati, da se uže se zvonik, so gasilci z velikim trudom posekali in podša-gali gorečo drevo, ki je bilo v sredini vo-tlo, ter na tleh posarili ogenj. Požar je zanetil, kot običajno, proč vržen ogorek cigarete.

— Sportni klub SK Ekan, ki je imel v nedeljo prvenstveno tekmo s SK Celjem z rezultatom 5:5, se pridno pripravila z vsemi kibici na revanšo. Revanžne tekme, ki bo v Celju, se udeležijo seveda vsi

A. D. Emery:

Dve siroti

Roman

Guverner je začuden pogledal poveljnika kaznilnice in mu nekaj zašepetal.

Prepričana, da bo njena prošnja uslišana, Marjana ni več dvomila, da pojde drugo jutro s svojimi tovarišicami na delo.

Ko se je pa vrnila v kaznilnico, jo je poklical poveljnik k sebi.

— Vam je določeno mesto služkinje v pralnici ali bolnici, — je dejal. — Kam bi šli raje?

— Kamor me pošljete, — je odgovorila Marjana ponižno.

— To pomeni, da nimate nobene posebne želje? ... Kaj ste pa delali v Parizu?

Marjana je prvi hip oklevala, potem se je pa spomnila, da je tudi Henrika šivala, kakor ona, in odgovorila je:

— Šivilja sem bila.

— Torej vas pošljem v pralnico. Tako bo najbolje.

In takoj je hotel napisati odlok, naj bo Henrika Gerardova dodeljena na službo v pralnico.

Toda Marjana je stopila k njemu in se mu spoštljivo poklonila, rekoč:

— Če bi mi hotel gospod poveljnik dovoliti ...

— Kaj pa? ... Torej odklanjate to naklonjenost? ... Tako mi je naročil gospod guverner ... Menda vam to ni po volji ... Hm, če hočete ali ne, morali se boste ukloniti naši volji, ki vam hoče prihraniti težke muke in preizkušnje.

Marjana je zbrala ves svoj pogum in odgovorila:

— Ker mi daje gospod na izbiro, bi prosila, da mi dovoli delati v bolnici.

— Oho, kaj ne veste, da je delo v bolnici zelo težko in pogosto tudi nevarno?

— Stori la bom vse, kar je v mojih močeh, da bom opravljala svoje delo dobro. Kar se pa tiče nevarnosti, moram priznati, da se prav nič ne bojim. Srečna bom, če bom mogla lajšati bolniškim trpljenjem.

Poveljnik je začuden gledal mlado ženo, ki je govorila kot da je že usmiljenka.

In napisal je odlok, naj dodeli Henriko Gerardovo bolnici kot strežnico.

V bolnici so kmalu ocenili njen pogum, samozatajevanje in požrtvovalnost.

Bolniki kar niso mogli prebrskati nove strežnice, neumorne in nesebične dobrotnice, ki je stregla vedno najnevarnejše bolnim.

Vest o vzornem Marjaninem delu v bolnici je prišla tudi do guvernerja, ki je porabil prvo priliko, da je med splošnim pregledom novo strežnico javno pohvalil.

To pot je zopet poročnik spremljal markiza.

Poročnik se je bil močno izpremenil. Guverner je bil postal mornariškemu poveljstvu v Franciji prošnjo glede dopusta poročniku d'Ouvellesu.

V pričakovanju odgovora je pa imenoval poročnika začasno za svojega tajnika tem raje, ker se mu je slednji ponudil, da bo poučeval njegova sina v matematiki.

Poročnik je znal tudi dobro risati

in guvernerjeva hči Yvonna je navdušeno sprejemala v svoj album njegove akvarele.

Guvernerjeva družina ga je imela zelo rada in guverner sam je videl v njem bolj prijatelja, nego podrejenega uradnika.

Večkrat je omenjal poročnik vpričo markize Marjano in si prizadeval pridobiti ji naklonjenost visoke dame.

Gospodična Yvonna se je začela takoj zanimati za žensko, ki se je o nji govorilo toliko dobrega. Tudi markizo je zanimalo, kar je pravil poročnik o vedenju pogumne izgnanke.

In poročnik je bil prepričan, da je storil Marjani veliko uslugo.

Markiza je vprašala svojega moža, zakaj je bila izgnana mlada žena, ki se je tako odlikovala po svojem pogumu in požrtvovalnosti.

Guverner je povedal markizi, da ima glede Marjane posebno navodila, potem ji je pokazal še paporodilno pismo policijskega ravnatelja.

Markiza ga je prečitala z živim sočutjem. Tudi guvernerju samemu se je zdelo, da je Marjana prestrogo obsojena.

— Kaj! — je vzključila markiza, — zato, ker je verovala v iskreno ljubezen, v plemičevo besedo, je bila ta nesrečnica izgnana kot zločinka?

— Ta plemič je nečak policijskega ravnatelja, — je odgovoril guverner, — in to je bila njena nesreča.

— Prav ... Toda to pismo, to priporočilo, naj se nesrečnici omili kazen, ne določa meje vaše naklonjenosti.

— Prav pravite! ...

— No torej, — je nadaljevala markiza, — zdaj se pa hočem tudi jaz zavzeti za to žensko ... in upam, prijatelj, da moje posredovanje ne bo zaman.

Želim, da bi to dekle ne opravljalo dela, ki mu je samo dalo prednost pred vsemi drugimi opravi v kaznilnici.

— Dobro, — je odgovoril guverner smeje, — pa vendar ne mislite zahtevati, naj uživa popolno svobodo?

— Zakaj pa ne?

— Ah ... V tem se kaže vaše srce. — Mar ni za dozdveni zločin ali bolj rečeno prestop, ki ga hočejo napraviti temu dekletu, izgnanstvo dovolj hudo kazen? — je odgovorila markiza.

— Gotovo mi ne boste zamerili, prijatelj, da se zavzamem za to siroto.

— Seveda ne, draga markiza. In vaše želje so vnaprej uslišane.

— Želim, da mi dovolite seznaniti se s tem dekletom ... sprejela bi jo ...

— Tu? ...

— Da, prijatelj, v vašem kabinetu.

Še istega dne je guverner zapovedal, naj privede Henriko Gerardovo v njegov kabinet.

Ko sta se guvernerjeva soproga in hči seznanili z Marjano, se je njuno zanimanje za njo še povečalo.

— Moj oče ne bo več dovolil, da bi ostali med temi lahkoživkami, — je dejala Yvonna dozdevni Henriki Gerardovi.

In obrnjena h guvernerju je pripomnila:

— Kaj ne, oče, da mi dovoliš vzeti gospodično za šiviljo?

— Dovolim, drago dete, samo če bo markiza s tem zadovoljna. Markiza je pa izjavila, da bi se bila itak sama zavzela za izpolnitev te želje; in obrnila se je na Marjano z vprašanjem:

— Saj znate šivati, je-li?

— Da, gospa markiza, bila sem dobra šivilja ... nekoč ...

Krvoločnost avstrijskih krvnikov med vojno

Kako so avstrijski krvniki pred 15 leti obesili štiri ujetje češkoslovaške legionarje

V bitki češkoslovaških legij na Doss Altu v Italiji je bilo 21. septembra 1918 ujetih pet češkoslovaških legionarjev in sicer Karel Nováček, Jurij Šlegl, Václav Svoboda, Antonín Ježek in N. Badinka. Ujetnike so takoj odvedli pod močno eskorto na avstrijsko asanadno poveljstvo, kjer so jih zvesane ves dan zasiljevali. 21. septembra 1918 proti večeru se je sestel preki sod, da bo sodil »veleizdajalec«. Sodišču je predsedoval podpolkovnik Knoll, razpravo je vodil avditor Steinlechner, kot vojaški prokurator je pa fungiral avditor dr. Scheidl. Prisodniki so bili trije častniki, vsi Nemci, ki češkega jezika sploh niso znali. Za zagovornika je bil določen praški nemški žid nadporočnik Neumann, ki se je zelo zavzel za uboge legionarje. Ujetnike je zasliševal tolmač poročnik Vydra, edini Čeh v prekem sodu. Iz njihovih izpovedi je izpusil prevladno vse, kar bi jih moglo obremenjevati. Nekateri legionarji so imeli še obvesane rane in na nešteta vprašanja so odgovarjali kratko, da itak vedo, kaj jih čaka.

Obravnava je trajala do ranega jutra. Na smrt so bili obsojeni Nováček, Ježek, Šlegl in Svoboda. Badinka, ki mu še ni bilo 20 let, je bil pa obsojen na trdnjavo ječo. Smrtna obsodba bi morala biti izvršena eno uro po razglasitvi. Na povelje generala Schiesera je bila pa odložena do mraka. General se je namreč bal, da bi utegnili z Doss Alta videti obešanje češkoslovaških legionarjev in v odgovor bi se morda ponovilo strašno bombardiranje avstrijskih postojank, kakor se je zgodilo 27. julija 1918 na povelje generala Grazianija v odgovor na usmrtnitev češkoslovaškega legionarja Jožefa Sobotke. Tako so bili češkoslovaški legionarji obešeni v mraku v Arco. Prvotno so jih hoteli obesiti v italijanski vasi Cenigo, toda vaščani so se uprli, ker niso hoteli, da bi avstrijski krvniki oskrnili njihovo zemljo. Vse štiri legionarje so obesili na olivne ocesi. V smrt so šli mirno tako, da so bili presenečeni celo krvniki.

Prvi je stopil pod olivo Antonín Ježek. Zvezali so mu še noge, na prsa pa obesili smratno tablico z napisom »Veleizdajalec«. Krvnik, ki se je bil priglasi sam, je zadržal Ježku vrat in mu izpodnesel pručico. Nesrečnej je obvisel na olivi, toda v naslednjem trenutku se je vrv pretrgala in padel je na tla. Ta grozen prizor se je ponovil še enkrat. Prisotni duhovnik je pristopil k onesvečenemu legionarju in držal njegovo glavo v rokah, dokler se ni zavedel. Drugi trije obsojenci so morali gledati, kako se njihov tovariš muči. Kdo bi mogel razumeti, kaj se je godilo ta čas v njihovih dušah. In vendar niso kazali nobenega strahu. Vedeli so, da njihove žrtve ne bodo zaman.

Sele čez dobro uro so dobili krvniki močnejše vrvi in potem je šlo obešanje gladko. Drugi je bil na vrsti

Šlegl z ranjeno glavo, tretji Svoboda, mož krepke postave, ki je imel tudi pred prekim sodom na glavi legionarsko čelado. Zadnji je prišel na vrsto Nováček, oče štiri otrok. Zaman je prosil zanj predsednik sodišča z avditorjem, general Schisser se ni dal omehčati. Trupla so pometali v skupen grob. Zdaj počivajo zemski ostanki teh žrtv na pokopališču v Prag.

Annie Besantova umrla

Iz Madrasa poročamo, da je umrla tam znana angleška teozofka dr. Annie Besantova, stara 86 let. Pokojna je bila ena onih eksaltiranih žensk, ki jih je največ v Angliji. Znala je žrtvovati tudi vse svoje moči in razviti pri tem duhovno energijo, kakršne ne najdemo v takih primerih pri modernih zapadnih moških, ker jih je preveč prevzela gmotna civilizacija.

Annie Besantova je bila po starših Irka, rojena je bila pa v Londonu 1847. Omožila se je z vikarjem, toda kmalu je nastopila proti takratni pilitvosti in okostenosti anglikanizma. V sebi je čutila višje poslanstvo. Bila je rojena sektarka. Najprej se je pečala s socialnimi idejami, toda gmotni problemi so ji bili premalo. Studirala je filozofijo poznega hellenskega in židovskega sveta ter krščanskega srednjeveka in novejšega pietizma.

Največji vpliv in privlačnost je pa imela za njo Indija, dokler ni končno popolnoma podlegla njenemu eksotičnemu čaru. Indije se je oklenila tako, da je povsem izpremenila svojo narodnost. Od leta 1907 je bivala stalno na vzhodu in v Benaresu je ustanovila posebno šolo. Stopila je na čelo svetovnega teozofskega pokreta in si pridobila mnogo privrženecv zlasti v Nemčiji. Izgubila je pa skoraj vse, ko je leta 1912 proglasila, da vidi v lepem mladeniču Krišnamurtu novega Mesija, gasnika novega boljšega človeškega pokolenja.

Pridružila se je tudi indijskemu osvobodilnemu pokretu. Leta 1916 je

ustanovila ligo za indijsko samoupravo, a leta 1917 je bila predsednica narodnega kongresa in pozneje se je pridružila najradikalnejšemu krilu tako, da so jo morali internirati. Angležinja je bila torej na čelu upornih Indov. Sicer je pa tudi hčerka angleškega admiralja postala najvnetejša privrženka Gandhija.

Cot v Moskvi

V nedeljo popoldne so se nad Moskvijo zopet dvignila tri francoska letala s piloti Doretom, Durmonom in Daqueom. Francoski letalci so pokazali Rusom vse svoje znanje, posebno Doret je delal v zraku take akrobacije, da so ljudje kar strmeli. Letalski minister Cot je obedoval v letalski tovarni 22,

kjer konstruirajo najboljša sovjetska letala. Med igranjem francoske himne ga je pozdravil ravnatelj tovarne. Pred obedom so mu bili pa predstavljeni najboljši sovjetski letalci, med njimi tudi Mosjev, štirikrat odlikovan z Lenjinovim redom in s posebnim vladnim odlokom proglašen za prvega sovjetskega letalca. Mosjev in ravnatelj tovarne sta nazdravila francoskemu ministru, ki je odgovoril z zdravico na »ovariše, sovjetske letalce«. Potem so si francoski gostje ogledali ogromno podjetje, največjo tovarno letal na svetu, kjer so zgradili tudi večka letala za bombardiranje s štirimi motorji.

Sovjetski listi so pisali, da odpro Rusi tu Francosom vsa vrata in res so si francoski strokovnjaki pet ur ogledovali tovarno, ki je ni videl še noben tujec. Niti mozemski strokovnjaki v sovjetski službi ne smejo v vse oddelke, temveč samo v one, kjer so zaposleni. Iz tega se da sklepati, kako tesno sta se zblížili Rusija in Francija. Eden največjih poznavalcev letalstva v Franciji Caquot je krepko stisnil roko znanemu sovjetskemu konstruktorju Tupoljevu, občudujoč njegov novi prototip letala za bombardiranje ANT 8. Potem si je Cot ogledal letalsko šolo, kjer mu je med drugim navdušenjem neki gojenec pripel na prsa rdeč robček.

DOBER SLUGA

Sluga: Kaj želite?
Gost: Govoril bi rad z gospodom baronom.
— Kaj bi radi od njega?
— Prihajam z računom.
— Gospod baron je odpotoval v Ameriko.
Gost: ... z računom, ki bi mu ga rad poravnal.
Sluga: ... in se je baš davi vrnil. Izvolite vstopiti.

ANGORSKA ZAJKLA

(čistokrvna) naproday. Istotam naproday tudi železna postelja.

Ogleda se: Rožna dolina, Cesta 1, št. 9 (pod Rožnikom).

Modna konfekcija

Najboljši nakup

A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

SPALNO OPRAVO

fotelj, divan, spalni fotelj, kuhinjsko opravilo — poceni prodam.

— Rimska cesta št. 6, dvorišče. 3782

DEŽAVNI URADNIK

kristijan, 36 let star, s pravico do pokojnine, z lastnim lepo urejenim domom, želi znanja s simpatično damo v svrhu ženitve. — Ne iščem dote, pač pa pošteno in mlo soprogo, ki zna dobro gospodinjiti. — Cenjene ponudbe s polnim naslovom pod šifro »Uzajamna simpatija 3751« na upravo »Slov. Narod«. 3748

POZOR!

VEČ VINSKIH SODOV mali in veliki, naproday. — Anton Štirn, Ježica pri Ljubljani. 3749

KRATEK KLAVIR

Hoffmann, angleške mehanike, proda Ciglič, Ljubljana, Mestni trg št. 11. — Ogledati med 14. in 18. uro. 3748

DOBERO JESTI, DOBERO PITI

»Pod Skalco« je lahko dobiti — v prijaznem lokalnem veselju — užil si boš — klavir mojster zaigral ti bo — kar tvoje srce poželelo bo. — Ciglič, restavracija, Ljubljana, Mestni trg 11. 3747

AUTO »FIAT«

naproday ali zamenjam za blago. — Vprašati: Zagreb, Mrzovičeva 8/L. 3742

ČASU PRIMERNO!

Dama si brez napora tudi najelegantnejšo obleko zašije sama, če pride po kroj (šnit) v specialno prikojevalnico. — Jožica Kumeleja, Ljubljana, Gledališka 7, prtiličje. 3746

SAMOSTOJNA GOSPODINJA

stara 34 let, zdrava, dobra kuharica, čista, varčna, želi mesto k fini gospe ali boljšemu gospodu. — Ponudbe pod »Dobra gospodinja 3745« na upravo »Slov. Narod«. 3746

SLUŽKINJO

iščem. — Dekle, Leskovac, Vardarska banovina. 3741

3 RAZNASALCE PECIVA

išče Maks Sempl, Cerkije pri Kranju. 3744

POZOR!

DANES SVEŽE MORSKE RIBE

barboni, arade, brancini, kalamari, škombri, sargoni, palamide, brudet s polento; pečene in surove — se dobe

v gostini »PRI KMETU«, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 8

Se priporočam.

Brez posebnega obvestila.

Zapustil nas je po dolgem, mukopolnem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, gospod

Bernard Perko

višji železniški uradnik v pokoju in hišni posestnik

Spremimo ga v soboto 23. t. m. iz hiše žalosti, Kodeljevo, Povšetova ulica 25, na pokopališče v Štepanjo vas v njegov zadnji dom.

Ljubljana, 21. septembra 1933.

Žalujejo: MINKA PERKO, soproga — NADA FEDRAN, hčerka — Dr. MILAN PERKO, sin — MILA PERKO, sinaha — Dr. GREGOR FEDRAN, zet — GREGI, MILICA, VOJKO, vnuki — in ostalo sorodstvo.